

**UCHWAŁA NR ...../...../2017**  
**RADY MIEJSKIEJ KALISZA**  
**z dnia.....2017 roku**

**w sprawie uchwalenia Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2017 rok.**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2016 r. poz. 446, z późn. zm.) i art. 4<sup>1</sup> ust. 2 i 5 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2016 r. poz. 487 z późn. zm.) uchwala się co następuje:

§ 1.

Uchwala się Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2017 rok, stanowiący załącznik do uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Kalisza.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

**UZASADNIENIE**  
**DO UCHWAŁY NR ...../...../2017**  
**RADY MIEJSKIEJ KALISZA**  
**z dnia .....2017 roku**

**w sprawie uchwalenia Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2017 rok.**

Zgodnie z art.4<sup>1</sup> ust. 2 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 1982 r. (Dz. U. z 2016 r. poz. 487 z późn. zm.) Rada Miejska Kalisza zobowiązana jest do uchwalania corocznego Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wynika ze Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2016 – 2025.

W Programie uwzględnione są cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych określone w Narodowym Programie Zdrowia na lata 2016-2020.

Cele te będą realizowane z uwzględnieniem konieczności zapewnienia dostępności, zgodnie z koncepcją projektowania uniwersalnego, określoną w art. 2 Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2012 r. poz.1169) oraz potrzebami osób z różnymi niepełnosprawnościami.

Program obejmuje opis dotychczas realizowanych działań oraz zadania planowane do realizacji w 2017 roku, wynikające z nałożonych przez ustawę zadań własnych gminy. Wszystkie zadania realizowane w ramach Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych ukierunkowane są na przeciwdziałanie zjawisku nadużywania alkoholu oraz zminimalizowanie jego skutków społecznych, w tym przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, a także szkód zdrowotnych u osób dotkniętych problemem alkoholowym.

Projekt Programu uzyskał pozytywną opinię Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na posiedzeniu w dniu 27.12.2016 r.

Wobec powyższego uzasadnione jest podjęcie przedmiotowej uchwały.

Załącznik  
do uchwały Nr .....  
Rady Miejskiej Kalisza  
z dnia .....

# **MIEJSKI PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH NA 2017 ROK**

# SPIS TREŚCI

## I. Wstęp

## II. Diagnoza problemów alkoholowych.

1. Rynek napojów alkoholowych.
  - Podejmowane działania w zakresie ograniczenia dostępności napojów alkoholowych i zmniejszenia rozmiarów naruszeń prawa na rynku alkoholowym.
2. Szkody zdrowotne i społeczne u osób uzależnionych i nadużywających alkoholu.
  - Podejmowane działania mające na celu zmniejszenie skutków zdrowotnych i społecznych spowodowanych nadużywaniem alkoholu i uzależnieniem od alkoholu. Finansowanie ww. działań.
3. Zaburzenia życia rodzinnego związane z alkoholem, w tym zjawisko przemocy w rodzinie.
  - Podejmowane działania w zakresie ograniczeń zaburzeń życia rodzinnego i społecznego wywołanych nadużywaniem alkoholu, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie. Finansowanie ww. działań.
4. Picie alkoholu przez dzieci i młodzież.
  - Wyniki badań „Używanie alkoholu i narkotyków przez młodzież szkolną w ocenie uczniów i nauczycieli”: wybrane elementy dot. picia alkoholu przez młodzież.
  - Podejmowane działania profilaktyczne i edukacyjne. Finansowanie ww. działań.
5. Działania instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służące rozwiązywaniu problemów alkoholowych.
  - Podejmowane działania wspomagające i wspierające działalność instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych służące rozwiązywaniu problemów alkoholowych. Finansowanie ww. działań.

## III. Zasoby.

## IV. Narodowy Program Zdrowia na lata 2016 – 2020. Krajowy program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych – kierunki działań dla jednostek samorządu terytorialnego.

## V. Zadania własne Miasta w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych na rok 2017:

- |             |   |
|-------------|---|
| PROBLEM I   | – Szkody zdrowotne i społeczne wynikające ze spożywania alkoholu.   |
| PROBLEM II  | – Zaburzenia życia rodzinnego w związku z alkoholem.  |
| PROBLEM III | – Picie alkoholu przez dzieci i młodzież.   |
| PROBLEM IV  | – Stopień aktywności i współpracy organizacji i instytucji w podejmowaniu działań na rzecz rozwiązywania problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu i ich rodzin. |
| PROBLEM V   | – Naruszanie prawa na rynku alkoholowym.  |

## VI. Zasady finansowania i realizacji Miejskiego Programu Profilaktyki Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2017 rok oraz zasady wynagradzania Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

## **I. Wstęp.**

Zgodnie z ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu należy do zadań własnych gminy. Zadania te są realizowane w postaci miejskiego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2017 r. wynika ze Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2016 – 2025. Uwzględnia on również cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych określone w Narodowym Programie Zdrowia na lata 2016-2020.

### **Narodowy Program Zdrowia na lata 2016-2020.**

Celem strategicznym Narodowego Programu Zdrowia jest wydłużenie życia w zdrowiu, poprawa zdrowia i związanej z nim jakości życia ludności oraz zmniejszenie nierówności społecznej w zdrowiu.

Wykaz zadań służących realizacji celu operacyjnego: profilaktyka i rozwiązywanie problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, uzależnieniami behawioralnymi i innymi zachowaniami ryzykownymi jest określony w krajowym programie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych stanowiącym część Narodowego Programu Zdrowia.

Cele i zadania określone w Miejskim Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2017 r. są spójne z Narodowym Programem Zdrowia i będą realizowane z uwzględnieniem konieczności zapewnienia dostępności, zgodnie z koncepcją projektowania uniwersalnego, określoną w art. 2 Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych, oraz potrzebami osób z różnymi niepełnosprawnościami.

## **II. Diagnoza problemów alkoholowych.**

### **1. Rynek napojów alkoholowych.**

**Podejmowane działania w zakresie ograniczenia dostępności napojów alkoholowych i zmniejszenia rozmiarów naruszeń prawa na rynku alkoholowym:**

1/Uchwałą Nr XL/535/2013 Rady Miejskiej Kalisza z dnia 31.10.2013 r. w sprawie ustalenia liczby punktów sprzedaży napojów alkoholowych zawierających powyżej 4,5% alkoholu (z wyjątkiem piwa), przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży jak i w miejscu sprzedaży oraz zasad usytuowania na terenie Miasta Kalisza miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych (z późn. zm.) ustalony został łączny limit 315 punktów sprzedaży napojów alkoholowych, w tym 225 punktów sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży (sklepy) i 90 punktów sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży (lokale gastronomiczne).

tab. ilość zezwoleń wydanych na sprzedaż napojów alkoholowych.

rok	Ilość wydanych zezwoleń ogółem	Ilość wydanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży	Ilość wydanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży
2016	209	87	122
2015	340	196	144
2014	284	188	96
2013	302	194	108

2/ Wygaśnięcia zezwoleń z tytułu niedokonania opłaty w ustawowym terminie lub niezłożenia oświadczenia oraz cofnięcia zezwoleń w związku z naruszeniem art. 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi dot. sprzedaży alkoholu niepełnoletnim.

tab. cofnięcie zezwoleń z tytułu nieprzestrzegania warunków sprzedaży w związku z naruszeniem art. 15 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi dot. sprzedaży alkoholu niepełnoletnim oraz wygaszenie zezwoleń z powodu nieterminowej opłaty za korzystanie z zezwoleń.

	2016	2015	2014	2013
Ilość decyzji w sprawie cofnięcia zezwolenia	1 – nadal w toku	3 1 w toku	4	5
Ilość decyzji wygaszających zezwolenia – nieterminowa opłata	5	18	7	17

Powyższe zestawienie wskazuje na to, że ilość postępowań za sprzedaż alkoholu nieletnim nie wzrasta, natomiast znacznie wzrosła w 2015 r. ilość decyzji wygaszających zezwolenia za nieterminową opłatą, za korzystanie z zezwoleń.

3/ Kontrola placówek prowadzących sprzedaż napojów alkoholowych i działania profilaktyczno – edukacyjne skierowane do sprzedawców.

Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przeprowadza kontrole podmiotów posiadających zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych pod kątem przestrzegania przepisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi i warunków korzystania z zezwoleń oraz realizuje działania profilaktyczno – edukacyjne skierowane do sprzedawców napojów alkoholowych.

tab. kontrole podmiotów posiadających zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych oraz działania profilaktyczno - edukacyjne

	2016	2015	2014	2013
Ilość kontroli	22	25	46	32
Akcje profilaktyczne	- „Zdrowy Kalisz” - Kaliskie Dni Trzeźwości - akcja profilaktyczno - edukacyjna dla sprzedawców (z policją) - „Akcja Trzeźwość” na	- „Akcja Trzeźwość” - „Czy wiesz komu sprzedajesz alkohol ?” - „Zdrowy Kalisz” - „Kaliskie Dni Trzeźwości”	- „Kaliskie Dni Trzeźwości”	- „Akcja Trzeźwość” - „Kaliskie Dni Trzeźwości

	kaliskich drogach - akcja profilaktyczno - edukacyjna dla sprzedawców „Alkohol - nie dla małolátów”			
--	---	--	--	--

4/ Straż Miejska – działania interwencyjne dotyczące przestrzegania prawa w zakresie spożywania alkoholu w miejscach publicznych oraz zakłócania porządku publicznego przez osoby nietrzeźwe.

W 2016 r. Straż Miejska przyjęła na numer alarmowy 366 zgłoszeń związanych ze spożywaniem alkoholu: 180 dotyczyło spożywania alkoholu w miejscu publicznym, a 186 zakłócania porządku publicznego przez osoby nietrzeźwe. Ponadto 18 osób doprowadzono do wytrzeźwienia na PDOZ, 19 przekazano pogotowiu, a 15 doprowadzono do miejsca zamieszkania. W stosunku do 250 osób spożywających alkohol w miejscach publicznych nałożono mandaty, udzielono 314 pouczeń, a w stosunku do 8 osób skierowano wnioski o ukaranie do Sadu Rejonowego.

5/ Dochody z tytułu opłat za korzystanie z zezwoleń.

Dochody Miasta z tytułu opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych w ostatnich latach kształtowały się następująco:

2016	2015	2014	2013	2012
2.261.307,29	2.274.525,36	2 169 184,48	2 070 179,06	2 096 289,41

Środki z ww. tytułu mogą być wydatkowane jedynie na realizację zadań zawartych w Miejskim Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz w Miejskim Programie Przeciwdziałania Narkomanii i nie mogą być przeznaczone na inny cel.

## **2. Szkody zdrowotne i społeczne u osób uzależnionych i nadużywających alkoholu.**

Liczbę osób uzależnionych w Polsce można oszacować na ok. 600 tys., a osób pijących alkohol szkodliwie – na ok. 2,5 mln (Raport z badań „Epidemiologia zaburzeń psychiatrycznych i dostęp do psychiatrycznej opieki zdrowotnej” Warszawa IPiN 2012 r.).

Zgodnie z Narodowym Programem Zdrowia:

- szkodliwe picie alkoholu to wzorec picia, który powoduje szkody zdrowotne, fizyczne bądź psychiczne, ale również psychologiczne i społeczne, przy czym nie występuje uzależnienie od alkoholu,
- uzależnienie od substancji psychoaktywnych, w tym od alkoholu to kompleks zjawisk fizjologicznych, behawioralnych, poznawczych i społecznych, wśród których używanie alkoholu dominuje nad innymi zachowaniami, które miały poprzednio dla pacjenta większą wartość; głównymi objawami uzależnienia są głód alkoholu oraz utrata kontroli nad jego piciem;
- leczenie uzależnienia to działania służące redukcji objawów i przyczyn zaburzeń psychicznych i zaburzeń zachowania wynikających z używania alkoholu.

**Podjęmowane działania mające na celu zmniejszenie szkód zdrowotnych i społecznych spowodowanych nadużywaniem alkoholu i uzależnieniem od alkoholu:**

### **1/ Leczenie osób uzależnionych.**

Podstawową metodą leczenia osoby uzależnionej od alkoholu jest psychoterapia indywidualna i grupowa. W Kaliszu funkcjonują dwa miejsca, w których taką pomoc może uzyskać osoba uzależniona (w ramach kontraktu z NFZ): NZOZ Poradnia Terapii Uzależnień i Współuzależnienia przy ul. Lipowej 5, która realizuje 32-tygodniowy program finansowany przez NFZ oraz MULTIMED – przychodnia specjalistyczna przy ul. Majkowskiej 13A w Kaliszu, która realizuje program terapeutyczny dla osób uzależnionych w formie oddziału dziennego, terapii indywidualnej i grupowej.

*tab. liczba osób uzależnionych od alkoholu, które zgłosiły się na leczenie*

	I połowa 2016 r.	2015	2014	2013
NZOZ Poradnia Terapii Uzależnień i Współuzależnienia przy ul. Lipowej 5	528	1205	1158	1117
MULTIMED – przychodnia specjalistyczna przy ul. Majkowskiej 13A	Brak danych	Brak danych	Brak danych	338

### **2/ Wsparcie i pomoc w utrzymaniu abstynencji – funkcjonowanie klubów abstynenckich i ruchu samopomocowego AA.**

Bardzo ważnym ogniwem wspierającym osoby uzależnione w utrzymaniu abstynencji są stowarzyszenia abstynenckie. Stowarzyszenia te prowadzą w Kaliszu dwa kluby abstynenckie i jedną świetlicę abstynencką, w których realizowane są programy rehabilitacyjne i zapobiegające wykluczeniu społecznemu osób uzależnionych i ich rodzin: aktywizacja społeczna, wsparcie w utrzymaniu abstynencji, pomoc w rozwiązywaniu różnorodnych problemów, motywowanie do leczenia odwykowego.

W Kaliszu działa 13 grup AA (Anonimowi Alkoholicy) – o dwie więcej niż w roku 2015. Ruch AA jest wspólnotą trzeźwościową. Spotkania grup AA odbywają się w pomieszczeniach stowarzyszeń abstynenckich i w kościołach. Udział w grupie AA jest anonimowy. Ze względu na zasady ideowe oraz przepisy prawa grupy AA nie mogą korzystać z zewnętrznego dofinansowania swojej działalności.

### **3/Organizacja obozów terapeutycznych dla osób uzależnionych i ich rodzin.**

W ramach zwiększenia oferty działań zmierzających do zapobiegania wykluczeniu społecznemu osób uzależnionych od alkoholu i ich rodzin, redukcji szkód oraz zwiększenia dostępności do istniejących form wsparcia (NPZ), grupa 120 osób uzależnionych i współuzależnionych ma możliwość uczestniczenia w terapii realizowanej podczas obozów terapeutycznych. Głównymi celami zajęć terapeutycznych realizowanych podczas obozów jest odbudowa więzi rodzinnych, które zostały zerwane z powodu uzależnienia jednego z członków rodziny, nabywanie umiejętności spędzania czasu wolnego bez alkoholu, poprawa komunikacji w rodzinie oraz rozwiązywanie problemów małżeńskich w procesie trzeźwienia. Organizatorzy obozów są wyłaniani corocznie w drodze otwartego konkursu ofert.

### **4/ Warsztaty i grupy terapeutyczne uzupełniające podstawowy program terapeutyczny finansowany przez NFZ.**

Podobnie jak w latach ubiegłych, w roku 2016 podstawowy program realizowany przez NZOZy został uzupełniony o następujące działania terapeutyczne: warsztaty „Zapobieganie



nawrotom picia” oraz program „After Care” dla osób uzależnionych. W każdej z grup czy warsztatów, w jednym spotkaniu uczestniczy średnio 8-12 osób uzależnionych. Działania te mają na celu zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej dla osób uzależnionych poprzez możliwość uczestniczenia w pogłębionej terapii, która nie jest finansowana przez NFZ.

#### **5/ Działania rehabilitacyjne i zapobiegające wykluczeniu społecznemu osób bezdomnych z problemem alkoholowym wraz z udzieleniem schronienia.**

W Kaliszu w 2016 r. funkcjonowało pięć miejsc, gdzie osoby bezdomne z problemem alkoholowym mogły uzyskać pomoc w postaci schronienia, posiłku, odzieży oraz pomocy terapeutyczną:

- Schronisko dla bezdomnych mężczyzn im. św. Brata Alberta ul. Warszawska 93A,
- Noclegownia dla bezdomnych mężczyzn: Polski Czerwony Krzyż ul. Dobrzecka 2,
- Ogrzewalnia dla kobiet i mężczyzn: Polski Czerwony Krzyż ul. Dobrzecka 2,
- Schronisko dla bezdomnych mężczyzn: Caritas Diecezji Kaliskiej ul. Stawiszyńska 20; siedziba schroniska – Ostrów Wlkp. (transport do schroniska zapewnia Caritas).

Wszystkie osoby przebywające w schroniskach czy noclegowni są objęte programem rehabilitacyjnym i reedukacyjnym, który ma na celu zmotywowanie ich do podjęcia leczenia odwykowego, przywrócenie danej osobie zdolności do samodzielnego życia społecznego i funkcjonowania w rolach społecznych.

Ponadto od marca 2016 r. działa w Kaliszu Punkt Interwencyjny dla osób bezdomnych z problemem alkoholowym (kobiet i mężczyzn) prowadzony przez Caritas Diecezji Kaliskiej ul. Stawiszyńska 20: punkt jest czynny całą dobę, dyżuruje w nim między innymi lekarz i ratownik medyczny, każda osoba, która się tam zgłosi ma możliwość kąpieli, wymiany odzieży, dostanie ciepły posiłek. Dodatkowo we współpracy z terapeutą z punktu konsultacyjnego dla osób doświadczających przemocy w rodzinie i osób uzależnionych od alkoholu ustalany jest dalszy plan pomocy dla osób bezdomnych, które się zgłaszają: przeprowadzona jest wstępna diagnoza stanu zdrowia bezdomnego, rozmowa motywująca do leczenia odwykowego i ewentualne skierowanie bezdomnego do schroniska, noclegowni lub innego miejsca, w którym uzyska stosowną pomoc.

#### **6/ Działania interwencyjne wobec osób bezdomnych.**

W Kaliszu działają dwie grupy street-workerów: przy Caritas Diecezji Kaliskiej oraz przy Fundacji Bread of Life. Street-workerzy podejmują działania interwencyjne wobec osób bezdomnych i uzależnionych przebywających na ulicach, dworcach i w innych miejscach publicznych. W wyniku podejmowanych interwencji osoby te trafiają do szpitali, schronisk i noclegowni.

*tab. ilość interwencji street-workerów wobec osób bezdomnych*

podmiot	I połowa 2016 r.	2015	2014	2013
Caritas Diecezji Kaliskiej	23	85	80	75
Fundacja Bread of Life	15	57	74	130

Działania interwencyjne wobec osób bezdomnych podejmuje również Straż Miejska. Strażnicy patrolują miejsca, w których najczęściej przebywają osoby bezdomne (pustostany, parki, piwnice) a spotkane tam osoby do miejsc, gdzie mogą uzyskać pomoc.

## **7/ Zapobieganie wykluczeniu społecznemu.**

Ofertę pomocy i wsparcia dla osób z problemem alkoholowym na terenie naszego miasta uzupełniają działania podejmowane w Klubie Integracji Społecznej. W ramach KIS realizowane są konsultacje indywidualne oraz grupa wsparcia dla osób z problemem alkoholowym (motywowanie do leczenia, wsparcie w utrzymaniu abstynencji) oraz działania zmierzające do aktywizacji zawodowej i społecznej tych osób.

*tab. ilość osób z problemem alkoholowym, które skorzystały z pomocy w KIS*

I połowa 2016 r.	2015	2014	2013
140	241	200	93

## **8/ Motywowanie do podjęcia leczenia odwykowego.**

W ramach Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych działa Zespół ds. motywowania do leczenia odwykowego. Zespół rozpoczyna rozpatrywanie sprawy dot. osoby mającej problem alkoholowy na podstawie złożonego do Komisji wniosku. Wniosek taki może złożyć każda osoba, której nie jest obojętny los pijącego lub instytucja (pomoc społeczna, policja, zakład pracy).

*tab. ilość osób z problemem alkoholowym w stosunku do których MKRPA podjęła czynności mające na celu zmotywowanie ich do leczenia odwykowego*

2016	2015	2014	2013
18	13	24	46

## **9/ Zobowiązanie do leczenia odwykowego.**

Zgodnie z ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi poddanie się leczeniu odwykowemu jest dobrowolne. Wyjątki od tej zasady określa ustawa tj. na leczenie odwykowe można skierować osobę, która w związku z nadużywaniem alkoholu powoduje rozkład życia rodzinnego, demoralizację małoletnich, uchylają się od pracy albo systematycznie zakłócają spokój lub porządek publiczny.

O zastosowaniu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie lecznictwa odwykowego orzeka sąd rejonowy, który wszczyna postępowanie na wniosek gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych lub prokuratora.

*tab. ilość osób w sprawie których Prokuratura Rejonowa w Kaliszu wystąpiła do sądu z wnioskiem o skierowanie ich na przymusowe leczenie odwykowe*

2016	2015	2014	2013
38	46	70	74

## **10/ Finansowanie ww. działań.**

*tab. wydatkowanie środków na realizację ww. działań*

2016	2015	2014	2013
607.050 zł.	610.691 zł.	612.732 zł.	624.406,75 zł.

### 3. Zaburzenia życia rodzinnego związane z alkoholem, w tym zjawisko przemocy w rodzinie.

Picie alkoholu przez jednego członka rodziny destabilizuje funkcjonowanie całego systemu rodzinnego. Dotyczy to zarówno dorosłych członków rodziny jak i dzieci. Obie te grupy wymagają profesjonalnej pomocy terapeutycznej.

Należy również pamiętać, że członkowie rodzin z problemem alkoholowym są grupą, która jest szczególnie narażona na doznawanie przemocy ze strony najbliższych.

**Podejmowane działania w zakresie ograniczeń zaburzeń życia rodzinnego i społecznego wywołanych nadużywaniem alkoholu, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie:**

#### 1/ Realizacja terapii indywidualnej i grupowej dla osób współuzależnionych.

Rodziny osób uzależnionych i pijących szkodliwie mogą uzyskać pomoc terapeutyczną w NZOZ Poradnia Terapii Uzależnień i Współuzależnienia w Kaliszu ul. Lipowa 5 i w NZOZ MULTIMED ul. Majkowska 13 w ramach kontraktów z NFZ.

*tab. ilość osób współuzależnionych którym udzielono profesjonalnej pomocy*

	I połowa 2016 r.	2015	2014	2013
NZOZ Poradnia Terapii Uzależnień i Współuzależnienia przy ul. Lipowej 5	195	276	311	309
MULTIMED – przychodnia specjalistyczna przy ul. Majkowskiej 13A	Brak danych	Brak danych	Brak danych	370

#### 2/Pomoc psychospołeczna i prawna.

Od 2016 roku w Kaliszu funkcjonuje Punkt Konsultacyjny dla osób doświadczających przemocy w rodzinie i osób uzależnionych prowadzony przez Caritas Diecezji Kaliskiej ul. Prosta 1:

- terapeuta: poniedziałki i czwartki od 15.30 do 18.00;
- psycholog: wtorki i piątki od 15.00 do 17.30,
- prawnik: środy od 13.00 do 15.00.

działanie	I połowa 2016 r.	2015	2014	2013
Porady terapeutyczne, prawne, psychologiczne	55	331	329	199

#### 3/Ochrona przed przemocą w rodzinie.

Osoby doświadczające przemocy w rodzinie mogą uzyskać profesjonalną pomoc w Centrum Interwencji Kryzysowej ul. Graniczna 1.

Działania CIK podejmowane i prowadzone w stosunku do osób dotkniętych przemocą w rodzinie, polegają na udzielaniu stosownej pomocy i wsparcia w formie poradnictwa specjalistycznego i schronienia. Dzięki profesjonalnej i kompleksowej pomocy jaką mogą otrzymać osoby doznające przemocy w rodzinie w CIK sprawiają, że miasto zapewnia osobom dotkniętym przemocą domową profesjonalną pomoc spełniając nie tylko prawne ale i społeczne wymagania w tym zakresie.

tab. ilość osób i konsultacji osób doświadczających przemocy w rodzinie

I połowa 2016 r.	2015	2014	2013
151 osób 179 konsultacje	316 osób 453 konsultacje	756	844

Ponadto w Kaliszu działania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie podejmuje powołany zarządzeniem Prezydenta Miasta Kalisza Zespół Interdyscyplinarny poprzez realizację procedury „Niebieska Karta”.

Zadaniem Zespołu jest integrowanie i koordynowanie działań podmiotów, których przedstawiciele wchodzi w skład Zespołu oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie, w szczególności poprzez: diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie, podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie, inicjowanie interwencji w środowisku dotkniętym przemocą w rodzinie, rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym, inicjowanie działań w stosunku do osób stosujących przemoc w rodzinie.

tab. ilość „Niebieskich Kart”, które trafiły do Zespołu Interdyscyplinarnego

I połowa 2016 r.	2015	2014	2013
75	143	171	125

Niebieską Kartę może założyć, a przez to uruchomić całą procedurę: pomoc społeczna, służba zdrowia, oświata, policja i miejska komisja rozwiązywania problemów alkoholowych.

O skali problemu dot. przemocy w rodzinie w naszym mieście świadczy ilość policyjnych interwencji domowych związanych z przemocą w rodzinie lub problemem alkoholowym jednego z jej członków.

tab. ilość policyjnych interwencji domowych

I połowa 2016 r.	2015	2014	2013
1123	2209	2197	2065

#### **4/ Pomoc dzieciom z rodzin z problemem alkoholowym.**

W Kaliszu funkcjonuje 7 świetlic realizujących pozaszkolne programy opiekuńczo-wychowawcze z elementami socjoterapii, do których uczęszcza 250 dzieci z rodzin alkoholowych tj. o 20 dzieci więcej niż w latach ubiegłych.

Oprócz oddziaływań socjoterapeutycznych dzieci te są objęte pomocą psychologiczną, pomocą w odrabianiu lekcji oraz dożywianiem. W ramach realizacji programu wszystkie dzieci mają możliwość uczestniczenia podczas wakacji w obozie profilaktyczno-terapeutycznym, który stanowi kontynuację całorocznych działań w świetlicach.

Realizując założenia programowe pracownicy świetlic współpracują również z rodzicami lub opiekunami tych dzieci (jeżeli jest to możliwe).

#### **5/ Wsparcie w działaniach mających na celu poprawę jakości życia rodzin osób współuzależnionych.**

W Kaliszu odbywają się spotkania trzech grup samopomocowych Al-Anon – dla rodzin osób uzależnionych. W spotkaniach każdej z grup uczestniczy średnio 12-18 osób współuzależnionych. Tak jak w przypadku grup AA, grupy te nie mogą korzystać z zewnętrznego dofinansowania swojej działalności.

## 6/ Finansowanie ww. działań

tab. wydatkowanie środków na realizację ww działań

2016 r.	2015	2014	2013
339.169 zł.	290.824 zł.	298.824 zł.	334.308 zł.

### 4. Picie alkoholu przez dzieci i młodzież.

W 2015 r. w Kaliszu były zrealizowane badania: „Używanie alkoholu i narkotyków przez młodzież szkolną w ocenie uczniów i nauczycieli”. Szczegółowa charakterystyka tych badań oraz ich wyniki znajdują się w diagnozie problemowej w Miejskim Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2016 r.

W badaniu, uczestniczyła młodzież szkolna z dwóch grup wiekowych: 719 uczniów klas trzecich klas gimnazjów i 860 uczniów drugich klas szkół ponadgimnazjalnych.

#### Skrót wyników badań (wybrane elementy dotyczący picia alkoholu przez młodzież).

##### 1. Dostępność napojów alkoholowych dla młodzieży:

- w ocenie uczniów, dostępność piwa dla młodzieży szkolnej w obydwu grupach była w Kaliszu bardzo wysoka. 71,8% uczniów trzecich klas gimnazjum uważało, że zdobycie piwa byłoby dla nich łatwe,
- zdobycie wina byłoby łatwe w opinii 57,2% uczniów trzecich klas gimnazjum,
- według uczniów trzecich klas gimnazjów wódka byłaby dla nich nieco trudniej dostępna niż piwo i wino. Jednak wciąż połowa uczniów uznała, że byłoby to dla nich łatwe (52,2%).

##### 2. Inicjacja alkoholowa.

Wśród badanych nastolatków piwo było najbardziej popularnym napojem alkoholowym:

- jedna trzecia uczennic oraz prawie dwie piąte uczniów trzecich klas gimnazjum po raz pierwszy piła piwo w wieku 13 lat lub mniej,
- w trzecich klasach gimnazjum nie próbowało jeszcze piwa 26,6% dziewcząt i 25,6% chłopców,
- ponad połowa uczniów z trzecich klas gimnazjum przyznała, iż piła już wódkę. Wśród starszych uczniów jedynie co siódmy uczeń nie miał za sobą takiego doświadczenia.
- znaczący odsetek młodzieży z obydwu grup wiekowych zadeklarował, że pierwsze spożycie wódki miało miejsce w wieku 13 lat lub mniej.

##### 3. Picie alkoholu przez młodzież i upijanie się:

Analiza wyników badań wskazuje wyraźnie, że istnieje grupa młodych ludzi, którzy po raz pierwszy upili się będąc jeszcze uczniami szkoły podstawowej, a znacząca część badanych takie doświadczenie odnotowała na początku nauki w gimnazjum. To kolejny ważny sygnał pokazujący, że działania profilaktyczne, których celem jest m.in. opóźnienie momentu inicjacji alkoholowej, powinny być prowadzone jeszcze w czwartej, a najpóźniej piątej klasie szkoły podstawowej.

##### 4. Częstotliwość zakupu napojów alkoholowych.

Na podstawie przeprowadzonego badania można stwierdzić, iż napojem alkoholowym najczęściej kupowanym w sklepach przez uczniów było piwo.

Drugim w kolejności najczęściej kupowanym napojem alkoholowym była wódka. Zgodnie z deklaracjami badanych, w ostatnim miesiącu przed badaniem kupił ją co siódmy gimnazjalista i prawie co trzeci uczeń szkoły ponadgimnazjalnej.

Wino było kupowane przez nastolatków rzadziej niż piwo i wódka.

## **Wnioski i rekomendacje**

1. Decydujące znaczenie w kwestii dostępności napojów alkoholowych dla młodzieży mają postawy dorosłych, przede wszystkim sprzedawców alkoholu i rodziców oraz dorosłych świadków sprzedaży alkoholu nieletnim.

- Należy monitorować przestrzeganie prawa, które zabrania sprzedaży alkoholu osobom poniżej 18 roku życia.

2. Badania wskazały, że w Kaliszu wiek inicjacji alkoholowej wynosi 13-14 lat.

- Realizacja działań z zakresu profilaktyki uniwersalnej i edukacji zdrowotnej w tym kampanii edukacyjnych dotyczących szkód wynikających ze spożywania alkoholu.

3. Kaliska młodzież nie napotyka na trudności w zdobyciu alkoholu, co więcej, bez większych kłopotów – sami go kupują bez sprzeciwu sprzedających czy innych osób dorosłych obecnych przy zakupie.

- Realizacja lokalnych programów i kampanii informacyjno-edukacyjnych na rzecz odpowiedzialnej sprzedaży alkoholu.

4. W Kaliszu aż sześciu na dziesięciu uczniów nigdy w życiu nie upiło się. Takie informacje przekazywane młodym ludziom pokazują, iż zaangażowanie w zachowania ryzykowne oraz regularne picie alkoholu nie stanowią normy, do której powinno się równać.

- W działaniach profilaktycznych należy wykorzystywać założenia profilaktyki pozytywnej i rówieśniczej skupiającej się na promowaniu i wspieraniu pozytywnego zaangażowania społecznego młodych ludzi.

5. Spory odsetek młodych ludzi (głównie chłopców), postrzega picie alkoholu, nawet regularne jako stosunkowo nieszkodliwe dla zdrowia.

- Istotna jest tutaj rzetelna edukacja. Warto tu mówić nie tylko o szkodach zdrowotnych, szczególnie odroczonej w czasie, ale także „krótkoterminowych” skutkach picia alkoholu związanych np. z niechcianymi relacjami, wypadkami komunikacyjnymi, itp.

## **Podejmowane działania profilaktyczne i edukacyjne**

**Zgodnie z Narodowym Programem Zdrowia profilaktykę dzielimy na uniwersalną, selektywną i wskazującą.**

**1/ W ramach profilaktyki uniwersalnej** zrealizowano w 2016 roku: strategię profilaktyczną Program Trenerów Osiedlowych, program profilaktyczny „Zanim spróbujesz pić, palić, ćpać” (V klasy szkoły podstawowej), program profilaktyczny „Sobą być, dobrze żyć” (I klasy gimnazjum), kampanię „Zachowaj Trzeźwy Umysł” - w tym ferie zimowe, wakacje w mieście, konkurs „Wolność bez nałogów”; gimnazjalny turniej piłki nożnej, „Dziecięce czwartki w mieście”, w ramach Kaliskich Dni Trzeźwości: „Dziecięcy pociąg radości” i „Wielka księga marzeń”, festyny rodzinne promujące rodzinę jako czynnik chroniący, dwa Kaliskie Biegi po Zdrowie – bez uzależnień wybieram zdrowie, rodzinny rajd rowerowy „Kalisz świeci przykładem”, Dzień Dziecka, konkurs „Bądź bezpieczny nad wodą”, Ogólnopolski Głos Profilaktyki oraz cykliczne, pozaszkolne zajęcia profilaktyczne dla dzieci i młodzieży w oparciu o założenia profilaktyki rówieśniczej.

**2/ W ramach profilaktyki selektywnej** zrealizowano: działania edukacyjne, opiekuńcze i rozwojowe podejmowane wobec dzieci z rodzin z problemem alkoholowym realizowane w 7 świetlicach środowiskowych realizujących pozalekcyjne programy opiekuńczo-wychowawcze zawierające elementy socjoterapii, programy profilaktyczno-terapeutyczne na obozach dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych nie uczęszczających do ww. świetlic, imprezę „Wesoła choinka” i rajd pieszy „Leśny Ludek” dla dzieci ze świetlic, którego myślą przewodnią była bajka terapeutyczna „Baśń o Ćwierćlandzie” oraz „Bieg Urwisa” dla dzieci z

grup ryzyka. Zakupiono również komiks „Mocarz” dla uczniów kaliskich gimnazjów. Ponadto pracownicy świetlic uczestniczyli w szkoleniu podwyższającym kompetencje do pracy z dziećmi z rodzin alkoholowych.

**3/ W ramach profilaktyki wskazującej podjęto takie działania jak:** zajęcia socjoterapeutyczne realizowane w świetlicach dla dzieci przejawiających wysoki poziom agresji i nieprzystosowania w kontaktach z rówieśnikami, programy reedukacyjne dla młodzieży ponadgimnazjalnej realizowane przez Komendę Miejską Policji.

*tab. Ilość osób uczestniczących w ww. działaniach*

działanie	2016	2015	2014	2013
szkolne programy profilaktyczno – edukacyjne	1711 uczniów 1130 rodziców	1557 uczniów 1045 rodziców	1307 uczniów 1204 rodziców	2806 uczniów 1883 rodziców
pozaszkolne programy i strategie profilaktyczne	13190	13257	8234	6592
obozy dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych nie uczęszczających do świetlic	270	270	270	270
programy realizowane przez świetlice	250	230	230	230
programy edukacyjno - interwencyjne	2500	1581	2950	805
warsztaty dla rodziców	5	48	49	-

#### **4/ Finansowanie ww. działań.**

*tab. finansowanie ww działań (ze środków na realizację Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Miejskiego Programu Przeciwdziałania Narkomanii).*

2016	2015	2014	2013
977.670 zł.	979.243 zł.	986.329 zł	1.025.569,30 zł.

#### **5. Działania instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służące rozwiązywaniu problemów alkoholowych.**

**Podjęmowane działania wspomagające i wspierające działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służące rozwiązywaniu problemów alkoholowych:**

- 1/ budowanie systemu współpracy pomiędzy stowarzyszeniami i instytucjami działającymi na rzecz rozwiązywania problemów alkoholowych,
- 2/ wspomaganie rzeczowe, merytoryczne i finansowe przy realizacji zadań wynikających z Programu,
- 3/ wspieranie działalności środowisk abstynenckich,
- 4/ podejmowanie wspólnych działań na rzecz integracji środowisk abstynenckich,
- 5/ podwyższanie kwalifikacji osób zajmujących się pomocą osobom uzależnionym, współuzależnionym, dzieciom z rodzin alkoholowych oraz ofiarom i sprawcom przemocy,

- 6/ tworzenie lokalnej koalicji na rzecz profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych,
- 7/ wzajemne informowanie i współdziałanie przy realizacji i promocji działań,
- 8/ realizacja kampanii informacyjno – edukacyjnych dla lokalnej społeczności.

### **Finansowanie ww. działań**

Środki na realizację ww. działań zostały uwzględnione w punktach dotyczących zwiększenia dostępności pomocy terapeutycznej, pomocy rodzinie i działań profilaktyczno-edukacyjnych.

## **III. Zasoby.**

Zadania Programu realizowane są przez instytucje, zakłady opieki zdrowotnej, organizacje pozarządowe i inne podmioty, a także przez osoby indywidualne posiadające niezbędne kwalifikacje, w tym:

1. NZOZ Poradnia Terapii Uzależnień i Współuzależnienia,
2. Multimed – przychodnia specjalistyczna dla osób uzależnionych i współuzależnionych,
3. Wojewódzki Zakład Opieki Psychiatrycznej w Sokołowie,
4. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Kaliszu,
5. Centrum Interwencji Kryzysowej w Kaliszu,
6. Klub Integracji Społecznej,
7. Zespół Interdyscyplinarny,
8. Komenda Miejska Policji w Kaliszu,
9. Straż Miejska w Kaliszu
10. Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Kaliszu.
11. Caritas Diecezji Kaliskiej,
12. Charytatywne Stowarzyszenie Niesienia Pomocy Chorym Uzależnionym od Alkoholu i ich Rodzinom „Życie”,
13. Fundacja Bread of Life,
14. Parafia Rzymsko-Katolicka pw. Opatrzności Bożej w Kaliszu,
15. Parafia Katedralna św. Mikołaja w Kaliszu,
16. Polski Czerwony Krzyż Oddział Rejonowy w Kaliszu,
17. Stowarzyszenie Abstynencki Klub Wzajemnej Pomocy „JANTAR”,
18. Stowarzyszenie Abstynencki Klub „Zdrowie i Trzeźwość”,
19. Stowarzyszenie Katolicki Ruch Antynarkotyczny „Karan”,
20. Towarzystwo Pomocy im. św. Brata Alberta Koło w Kaliszu,
21. Towarzystwo Przyjaciół Dzieci Oddział Okręgowy w Kaliszu,
22. Zgromadzenie Sióstr Matki Bożej Miłosierdzia,
23. Zgromadzenie Sióstr Najświętszej Rodziny z Nazaretu,
24. Zgromadzenie Sióstr Nauczycielek Św. Doroty Córki Najświętszych Serc,
25. Związek Harcerstwa Polskiego Komenda Hufca w Kaliszu,
26. grupy samopomocowe dla osób uzależnionych,
27. grupy samopomocowe dla rodzin osób uzależnionych,
28. szkoły,
29. przeszkoleni realizatorzy programów profilaktycznych,
30. realizatorzy posiadający kwalifikacje do prowadzenia zajęć terapeutycznych,



## IV. Narodowy Program Zdrowia na lata 2016 – 2020.

**Wykaz zadań służących realizacji celu operacyjnego 2: profilaktyka i rozwiązywanie problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, uzależnieniami behawioralnymi i innymi zachowaniami ryzykownymi.**

### 1. Definicje:

- **profilaktyka uniwersalna** – ukierunkowana na całe populacje, działania adresowane do całych grup bez względu na stopień indywidualnego ryzyka występowania problemów związanych z używaniem alkoholu,
- **profilaktyka selektywna** – ukierunkowana na jednostki i grupy zwiększonego ryzyka, adresowana do jednostek lub grup, które ze względu na swoją sytuację społeczną, rodzinną, środowiskową lub uwarunkowania biologiczne są narażone na większe ryzyko wystąpienia problemów wynikających ze stosowania substancji psychoaktywnych,
- **profilaktyka wskazująca** – ukierunkowana na jednostki lub grupy wysokiego ryzyka demonstrujące wczesne symptomy problemów związanych z używaniem alkoholu, ale jeszcze nie spełniające kryteriów diagnostycznych uzależnienia,
- **ryzykowne spożywanie alkoholu** – picie nadmiernych ilości alkoholu (jednorazowo i w określonym przedziale czasu) niepociągające za sobą aktualnie negatywnych konsekwencji,
- **szkodliwe picie alkoholu** – wzorec picia, który powoduje szkody zdrowotne, fizyczne, psychiczne, społeczne i psychologiczne, przy czym nie występuje uzależnienie od alkoholu,
- **uzależnienie od alkoholu** – kompleks zjawisk fizjologicznych, behawioralnych, poznawczych i społecznych, wśród których używanie alkoholu dominuje nad innymi zachowaniami, które poprzednio miało dla jednostki większą wartość; główne objawy to: głód alkoholu (silne pragnienie) i utrata kontroli nad jego używaniem,
- **wczesne rozpoznanie i krótka interwencja** – krótkie interwencje podejmowane przez lekarzy poz lub innych specjalistów wobec osób pijących alkohol ryzykownie i szkodliwie,
- **leczenie uzależnienia** – działania służące redukcji objawów i przyczyn zaburzeń psychicznych i zaburzeń zachowania wynikających z używania alkoholu

## 2. Krajowy program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych – zadania do realizacji przez jednostki samorządu terytorialnego.

### 2.1. Promocja zdrowia.

#### 2.1.1. Edukacja zdrowotna:

- 1/ prowadzenie działań informacyjno - edukacyjnych, w tym kampanii edukacyjnych, dotyczących ryzyka szkód wynikających ze spożywania alkoholu,
- 2/ prowadzenie działań edukacyjnych dla dorosłych w zakresie szkód wynikających z picia alkoholu przez dzieci i młodzież,
- 3/ upowszechnianie informacji dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie i możliwości przeciwdziałania przemocy w rodzinach, w szczególności z problemem alkoholowym,

#### 2.1.2. Szkolenie kadr:

- 1/ podnoszenie kompetencji przedstawicieli instytucji działających w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych, w tym w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
  - 2/ podnoszenie kompetencji osób pracujących z dziećmi i młodzieżą w zakresie skutecznych oddziaływań profilaktycznych oraz udzielających pomocy dzieciom z rodzin z problemem alkoholowym.
- 2.1.3. Zadania regulacyjne i zapewnianie skutecznego egzekwowania przepisów, w tym:
- 1/ zmniejszenie dostępności fizycznej i ekonomicznej alkoholu,
  - 2/ zapewnienie skutecznego przestrzegania prawa w zakresie produkcji, dystrybucji, reklamy, promocji oraz spożywania napojów alkoholowych.

## **2.2. Profilaktyka**

### **2.2.1. Profilaktyka uniwersalna:**

- 1/ upowszechnianie oraz wdrażanie uniwersalnych programów profilaktycznych rekomendowanych w ramach Systemu rekomendacji programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego w tym programów profilaktyki uniwersalnej,
- 2/ upowszechnianie oraz wdrażanie programów rozwijających kompetencje wychowawcze rodziców i wychowawców sprzyjające kształtowaniu postaw i zachowań prozdrowotnych dzieci i młodzieży.

### **2.2.2. Profilaktyka selektywna:**

- 1/ upowszechnianie oraz wdrażanie programów profilaktycznych rekomendowanych w ramach Systemu rekomendacji programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego z obszaru profilaktyki selektywnej adresowanych do dzieci, młodzieży, rodziców i wychowawców,
- 2/ poszerzanie i podnoszenie jakości oferty pomocy psychologicznej, socjoterapeutycznej i opiekuńczej dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym.

### **2.2.3. Profilaktyka wskazująca:**

- 1/ upowszechnianie oraz wdrażanie programów profilaktycznych rekomendowanych w ramach Systemu rekomendacji programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego z obszaru profilaktyki wskazującej,
- 2/ udzielanie specjalistycznej pomocy i wsparcia rodzicom, których dzieci upijają się.

## **2.3. Redukcja szkód, rehabilitacja (readaptacja, reintegracja) zdrowotna, społeczna i zawodowa:**

- 1/ zwiększenie dostępności i podnoszenie jakości specjalistycznych świadczeń w zakresie leczenia uzależnienia od alkoholu,
- 2/ poszerzanie oferty leczenia uzależnienia od alkoholu o programy ograniczania picia alkoholu,
- 3/ zwiększanie oferty działań zmierzających do aktywizacji zawodowej i społecznej osób uzależnionych od alkoholu lub zwiększanie dostępności do istniejących form wsparcia,
- 4/ wspieranie działalności środowisk abstynenckich,
- 5/ zwiększanie dostępności i podniesienie jakości pomocy dla członków rodzin z problemem alkoholowym,
- 6/ zwiększanie dostępności i podniesienie jakości pomocy dla osób doznających przemocy w rodzinie, w szczególności z problemem alkoholowym,
- 7/ podejmowanie działań interwencyjnych i edukacyjnych adresowanych do osób stosujących przemoc w rodzinie.

## V. Zadania własne Miasta w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych na rok 2017.

Zadania realizowane przez Miasto Kalisz w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych są zgodne z wykazem zadań służących realizacji celu operacyjnego 2: profilaktyka i rozwiązywanie problemów związanych z używaniem substancji psychoaktywnych, uzależnieniami behawioralnymi i innymi zachowaniami ryzykownymi określonymi w Narodowym Programie Zdrowia na lata 2016 – 2020 pkt. 3. Krajowy program profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych.

### PROBLEM I

Szkody zdrowotne i społeczne wynikające ze spożywania alkoholu.

#### Cel:

Zmniejszenie rozmiarów szkód zdrowotnych i społecznych spowodowanych nadużywaniem alkoholu i uzależnieniem od alkoholu poprzez:

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej,
2. Zapobieganie wykluczeniu społecznemu i aktywizacja społeczna,
3. Wsparcie w utrzymaniu abstynencji,
4. Działania informacyjno - edukacyjne na temat ryzyka szkód wynikających ze spożywania alkoholu dla konsumentów i ich otoczenia,
5. Podejmowanie działań interwencyjnych i edukacyjnych adresowanych do osób stosujących przemoc w rodzinie

#### Harmonogram realizacji zadań:

Zadanie	realizator	Termin realizacji
1 Realizacja programów terapeutycznych uzupełniających podstawowy program w NZOZ nie finansowanych przez NFZ	realizatorzy uprawnieni do prowadzenia zajęć terapeutycznych	Cały 2017 r.
2 Organizacja obozów terapeutycznych dla dorosłych osób uzależnionych i współuzależnionych.	realizatorzy wyłonieni w drodze konkursu ofert	Czerwiec-sierpień 2017
3 Program terapii grupowej dla młodzieży z problemem alkoholowym i uzależnionej od alkoholu oraz innych środków psychoaktywnych.	realizatorzy uprawnieni do prowadzenia zajęć terapeutycznych	Cały 2017 r.
4 Prowadzenie działań rehabilitacyjnych i zapobiegających wykluczeniu społecznemu dla osób bezdomnych z problemem alkoholowym, wraz z zapewnieniem schronienia.	realizatorzy wyłonieni w drodze konkursu ofert	Cały 2017 r.
5 Zapobieganie wykluczeniu społecznemu, aktywizacja społeczna i zawodowa osób z problemem alkoholowym	- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, - Klub Integracji Społecznej - organizacje pozarządowe,	Cały 2017 r.
6 Realizacja działań i programów wspierających utrzymanie abstynencji	- organizacje pozarządowe, - grupy samopomocowe AA, - Klub Integracji Społecznej	Cały 2017 r.
7 Wspieranie działalności środowisk abstynenckich.	- Wydział Spraw Społecznych i Mieszkaniowych - Miejska Komisja RPA	Cały 2017 r.

8	Działania interwencyjne i edukacyjne adresowane do osób stosujących przemoc w rodzinie	- Wydział Spraw Społecznych i Mieszkaniowych - Zespół Interdyscyplinarny - Komenda Miejska Policji - realizatorzy uprawnieni do prowadzenia zajęć z osobami stosującymi przemoc	Cały 2017 r.
9	Prowadzenie rozmów motywujących do leczenia z osobami z problemem alkoholowym.	- Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, - organizacje pozarządowe, - Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, - Komenda Miejska Policji.	Cały 2017 r.
10	Pomoc socjalna, psychologiczna, i prawna dla osób z problemem alkoholowym	- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, - organizacje pozarządowe	Cały 2017 r.
11	Prowadzenie działalności interwencyjnej i edukacyjnej wobec osób z problemem alkoholowym	- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej, - Komenda Miejska Policji, - Straż Miejska, - organizacje pozarządowe.	Cały 2017 r.
12	Prowadzenie działań informacyjno – edukacyjnych, w tym kampanii edukacyjnych, dotyczących ryzyka szkód wynikających ze spożywania alkoholu,	- Wydział Spraw Społecznych i Mieszkaniowych - Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, - Komenda Miejska Policji, - Straż Miejska, - N ZOZy, - Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna - organizacje pozarządowe	Cały 2017 r.
13	Zwiększenie kompetencji przedstawicieli instytucji działających w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów wynikających z używania alkoholu	Wydział Spraw Społecznych i Mieszkaniowych	w miarę potrzeb
14	Realizacja i upowszechnianie programów profilaktycznych w zakresie problemów alkoholowych wśród osób dorosłych (np. dla kandydatów na kierowców)	- Wydział Spraw Społecznych i Mieszkaniowych - Komenda Miejska Policji	II półrocze 2017 r.

#### **Wskaźniki rezultatu:**

- ilość osób zgłaszających się na leczenie odwykowe,
- ilość osób uczestniczących w programach terapeutycznych,
- liczba osób – członków klubów abstynenckich,
- liczba interwencji podejmowanych przez policję, straż miejską i street-workerów,
- ilość osób zgłaszających się do Klubu Integracji Społecznej,
- liczba osób zaproszonych na rozmowy motywujące do leczenia,

## **PROBLEM II**

Zaburzenia życia rodzinnego w związku z alkoholem, w tym zjawisko przemocy w rodzinie.

#### **Cel:**

Ograniczenie zaburzeń życia rodzinnego i społecznego, wywołanych nadużywaniem alkoholu, w tym szkód zdrowotnych i rozwojowych dzieci z rodzin alkoholowych poprzez:

1. Zwiększenie dostępności i podniesienie jakości pomocy dla członków rodzin z problemem alkoholowym.
2. Pomoc psychospołeczną i prawną.

3. Pomoc psychologiczną, opiekuńczą i socjoterapeutyczną dla dzieci z rodzin alkoholowych.
4. Upowszechnianie informacji dotyczących zjawiska przemocy w rodzinie i możliwości przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
5. Zwiększenie dostępności i podniesienie jakości pomocy dla osób doświadczających przemocy w rodzinie.

#### Harmonogram realizacji zadań:

zadanie	realizator	termin realizacji
1. Realizacja programów terapeutycznych dla osób współzależnych niefinansowanych przez NFZ.	realizatorzy uprawnieni do prowadzenia zajęć terapeutycznych,	W miarę potrzeb
2. Funkcjonowanie miejsc pomocy środowiskowej dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym (świetlice środowiskowe realizujące pozalekcyjny program opiekuńczo-wychowawczy z elementami socjoterapii).	realizatorzy wyłonieni w drodze konkursu ofert,	Cały 2017 r.
3. Organizacja obozów profilaktyczno-terapeutycznych dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym.	realizatorzy wyłonieni w drodze konkursu ofert,	Wakacje 2017
4. Udzielanie pomocy psychospołecznej i prawnej osobom doświadczającym przemocy w rodzinie poprzez działanie Punktu Konsultacyjnego.	realizator wyłoniony w drodze konkursu ofert,	Cały 2017 r.
5. Udzielanie schronienia i niezbędnej pomocy ofiarom przemocy poprzez funkcjonowanie zespołu interwencji kryzysowej oraz schroniska dla ofiar przemocy.	Centrum Interwencji Kryzysowej w Kaliszu	Cały 2017 r.
6. Udzielanie wsparcia i interdyscyplinarnej pomocy ofiarom przemocy: działalność Zespołu Interdyscyplinarnego – procedura „Niebieska Karta”.	- Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej - Centrum Interwencji Kryzysowej	Cały 2017 r.
7. Wsparcie w działaniach mających na celu poprawę jakości życia osób współzależnych.	- stowarzyszenia i kluby abstynenckie, - grupy samopomocowe Al.-Anon,	Cały 2017 r.
8. Zwiększenie kompetencji osób zajmujących się pomaganiem osobom współzależnym, ofiarom i sprawcom przemocy oraz dzieciom z rodzin alkoholowych,	- Wydział Spraw Społecznych i Mieszkaniowych - realizatorzy uprawnieni do prowadzenia szkoleń,	W miarę potrzeb
9. Organizacja szkoleń dla przedstawicieli służb i instytucji działających w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie	- Wydział Spraw Społecznych i Mieszkaniowych - Centrum Interwencji Kryzysowej - Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej - Komenda Miejska Policji	W miarę potrzeb
10. Prowadzenie działań informacyjno - edukacyjnych nt. zjawiska przemocy w rodzinie, rodziny z problemem alkoholowym, FAS (picie alkoholu	- Wydział Spraw Społecznych i Mieszkaniowych - Centrum Interwencji Kryzysowej - Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	W miarę potrzeb

przez kobiety w ciąży) – kampanie edukacyjne.	- Komenda Miejska Policji	
---	---------------------------	--

#### **Wskaźniki:**

- liczba osób współuzależnionych zgłaszających się do poradni,
- liczba osób uczestniczących w programach terapeutycznych,
- liczba dzieci uczęszczających do świetlic,
- liczba dzieci uczestniczących w obozach,
- ilość osób zgłaszających się do CIK,
- ilość porad udzielanych w punkcie konsultacyjnym,
- ilość „Niebieskich Kart”.

### **PROBLEM III**

Picie alkoholu przez dzieci i młodzież.

#### **Cel:**

Ograniczenie zjawiska picia alkoholu przez dzieci i młodzież poprzez:

1. Zwiększenie dostępności oraz realizacja uniwersalnych programów profilaktycznych,
2. Utrwalanie postaw abstynenckich wśród dzieci i młodzieży,
3. Zwiększenie dostępności zajęć alternatywnych do sięgania po środki psychoaktywne,
4. Udzielanie pomocy i wsparcia rodzicom, których dzieci piją alkohol,
5. Zwiększenie kompetencji wychowawczych rodziców i wychowawców,
6. Profilaktyczną działalność informacyjną i edukacyjną, w tym kampanie edukacyjne dotyczące ryzyka szkód wynikających ze spożywania alkoholu,
7. Wdrażanie programów profilaktycznych z zakresu profilaktyki selektywnej adresowanych do dzieci, młodzieży, rodziców i wychowawców,
8. Podnoszenie kompetencji osób pracujących z dziećmi i młodzieżą w zakresie skutecznych oddziaływań profilaktycznych

#### **Harmonogram realizacji zadań:**

<b>zadanie</b>	<b>realizator</b>	<b>Termin realizacji</b>
1 Wspomaganie realizacji w szkołach „szkolnych programów profilaktyki”	- Wydział Spraw Społecznych i Mieszkaniowych, - Wydział Edukacji, - szkoły, - Komenda Miejska Policji, - instruktorzy i realizatorzy programów profilaktycznych.	Cały rok 2017 z wyłączeniem wakacji
2 Realizacja programów reedukacyjnych dla młodzieży oraz interwencji w stosunku do uczniów przejawiających zachowania ryzykowne.	-Wydział Spraw Społecznych i Mieszkaniowych, - Komenda Miejska Policji, - instruktorzy i realizatorzy programów, - szkoły, - organizacje pozarządowe, - poradnia psychologiczno - pedagogiczna.	Cały rok 2017
3 Działania profilaktyczne z zakresu profilaktyki selektywnej i wskazującej adresowane do młodzieży z grup ryzyka.	- instruktorzy i realizatorzy programów profilaktycznych, - nzozy, - Komenda Miejska Policji, - organizacje pozarządowe.	Cały rok 2017
4 Inicjowanie i realizacja różnych form profilaktyki rówieśniczej (w tym realizacja cyklicznych, pozaszkolnych zajęć profilaktycznych dla dzieci)	- Wydział Spraw Społecznych i Mieszkaniowych. - realizatorzy wyłonieni w drodze konkursu, - Komenda Miejska Policji, - organizacje pozarządowe.	Cały rok 2017 z wyłączeniem wakacji

5	Realizacja i upowszechnianie programów w zakresie zapobiegania niepełnosprawności dzieci i młodzieży będącej wynikiem używania środków psychoaktywnych oraz zachowań ryzykownych (edukacja, terapia, rehabilitacja)	- Wydział Spraw Społecznych i Mieszkaniowych - organizacje pozarządowe - instruktorzy i realizatorzy programów	W miarę potrzeb
6	Zakup materiałów edukacyjno – profilaktycznych o tematyce uzależnień i przemocy.	Wydział Spraw Społecznych i Mieszkaniowych.	W miarę potrzeb
7	Współpraca z mediami w zakresie informowania o problemach uzależnień i przemocy wśród dzieci i młodzieży,	- Wydział Spraw Społecznych i Mieszkaniowych. - Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, - Komenda Miejska Policji, - Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna	Cały rok 2017
8	Działalność informacyjno – edukacyjna skierowana do rodziców, nauczycieli i pedagogów.	- Wydział Spraw Społecznych i Mieszkaniowych. - Wydział Edukacji, - Komenda Miejska Policji, - Straż Miejska - Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna	Cały rok 2017 z wyłączeniem wakacji
9	Wspieranie i organizacja imprez dla dzieci i młodzieży (festynów, happeningów, akcji profilaktycznych) promujących zdrowy styl życia oraz konkursów o tematyce z zakresu profilaktyki uzależnień.	- Wydział Spraw Społecznych i Mieszkaniowych. - Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, - Wydział Edukacji, - Komenda Miejska Policji, - Straż Miejska - Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna - organizacje pozarządowe.	Cały rok 2017
10	Realizacja strategii profilaktycznych skierowanych do dzieci i młodzieży, w tym np. „Program Trenerów Osiedlowych”, „Wakacje w mieście”, „Ferie Zimowe w Mieście”.	- Wydział Spraw Społecznych i Mieszkaniowych. - Realizatorzy wyłonieni w drodze konkursu, - Wydział Edukacji, - jednostki organizacyjne miasta, - rady osiedla, - organizacje pozarządowe.	Cały rok 2017
11	Realizacja lokalnych i ogólnopolskich kampanii informacyjno - edukacyjnych.	- Wydział Spraw Społecznych i Mieszkaniowych. - Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, - Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna - Komenda Miejska Policji, - Straż Miejska, - organizacje pozarządowe.	Cały rok 2017
12	Warsztaty i spotkania dla rodziców mających problemy wychowawcze ze swoimi dziećmi, związane z używaniem alkoholu i agresją.	- Wydział Spraw Społecznych i Mieszkaniowych. - organizacje pozarządowe.	Cały rok 2017 z wyłączeniem wakacji
13	Działania interwencyjne oraz akcje profilaktyczno - edukacyjne adresowane do sprzedawców napojów alkoholowych.	- Wydział Spraw Społecznych i Mieszkaniowych. - Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, - Komenda Miejska Policji, - Straż Miejska.	Cały rok 2017 r.
14	Podnoszenie kompetencji osób pracujących z dziećmi i młodzieżą w zakresie skutecznych oddziaływań profilaktycznych	- Wydział Spraw Społecznych i Mieszkaniowych	W miarę potrzeb

**Wskaźniki:**

- liczba dzieci objętych programami profilaktycznymi,
- liczba rodziców objętych działaniami profilaktycznymi,
- liczba dzieci i młodzieży uczestniczących w „Programie Trenerów Osiedlowych”,
- ilość sprzedawców uczestniczących w działaniach edukacyjnych.

**PROBLEM IV**

Stopień aktywności oraz współpracy organizacji i instytucji w podejmowaniu działań na rzecz rozwiązywania problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych alkoholu i ich rodzin.

**Cel:**

Zwiększenie stopnia aktywności i współpracy organizacji, instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych działających na rzecz rozwiązywania problemów alkoholowych poprzez:

1. Zwiększenie zakresu działań podejmowanych przez środowiska abstynenckie w celu aktywizacji społecznej i rehabilitacji osób uzależnionych.
2. Włączenie się organizacji i stowarzyszeń w działania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
3. Podnoszenie kwalifikacji różnych grup zawodowych działających na rzecz rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
4. Podejmowanie działań na rzecz promowania abstynencji i trzeźwego stylu życia .
5. Podejmowanie działań informacyjno – edukacyjnych dotyczących ryzyka szkód wynikających ze spożywania alkoholu na rzecz lokalnej społeczności.
6. Podejmowanie działań zapobiegających wykluczeniu społecznemu i izolacji społecznej osób uzależnionych i ich rodzin.
7. Promowanie wolontariatu jako sprawdzonej formy pracy na rzecz lokalnej społeczności.

**Harmonogram realizacji zadań:**

<b>zadanie</b>	<b>realizator</b>	<b>Termin realizacji</b>
1. Włączenie organizacji i stowarzyszeń działających w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych w realizację zadań z Programu.	-Wydział Spraw Społecznych i Mieszkaniowych, - Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.	Cały rok 2017
2. Wymiana doświadczeń w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień oraz zjawiska przemocy poprzez organizację konferencji, narad, seminariów, debat i szkoleń przedstawicieli różnych grup zawodowych, a także współpraca międzynarodowa.	- Wydział Spraw Społecznych i Mieszkaniowych, - Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, - Komenda Miejska Policji, - Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna - organizacje pozarządowe.	Cały rok 2017
3. Opracowanie i upowszechnienie informatora dla mieszkańców Kalisza dot. działań z zakresu rozwiązywania problemów alkoholowych podejmowanych w Kaliszu.	Wydział Spraw Społecznych i Mieszkaniowych,	I kw. 2017 r.
4. Wynagrodzenie st. specjalisty ds. koordynowania MPPiRPA i MPPN oraz działań zapobiegających patologiom społecznym.	Wydział Spraw Społecznych i Mieszkaniowych,	Cały rok 2017



5. Współpraca z istniejącymi środowiskami trzeźwościowymi i pozyskiwanie nowych podmiotów do realizacji MPPiRPA.	- Wydział Spraw Społecznych i Mieszkaniowych, - Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, - Kościoły i zgromadzenia zakonne - organizacje pozarządowe.	Cały rok 2017
6. Zakup materiałów, sprzętu i wyposażenia niezbędnego do realizacji zadań zawartych w MPPiRPA.	Wydział Spraw Społecznych i Mieszkaniowych,	w miarę potrzeb
7. Organizacja Kaliskich Dni Trzeźwości.	- Wydział Spraw Społecznych i Mieszkaniowych, - Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, - Komenda Miejska Policji, - organizacje pozarządowe.	III kw. 2017 r.
8. Produkcja lub zakup literatury fachowej, broszur, materiałów edukacyjnych z zakresu uzależnień oraz przemocy.	Wydział Spraw Społecznych i Mieszkaniowych,	w miarę potrzeb
9. Współudział w imprezach: rodzinnych rajdach, piknikach, festynach i kampaniach propagujących rodzinę jako czynnik chroniący przed uzależnieniami oraz propagujących trzeźwy tryb życia, zachowania prospołeczne i prorodzinne, integrujących środowiska abstynenckie i zapobiegających izolacji społecznej osób uzależnionych i ich rodzin.	- Wydział Spraw Społecznych i Mieszkaniowych, - Stowarzyszenia i kluby abstynenckie - Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, - Komenda Miejska Policji, - Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna, - rady osiedla, - Kościoły i zgromadzenia zakonne - grupy samopomocowe - organizacje pozarządowe.	Cały rok 2017 r
10. Pozyskiwanie i włączanie wolontariuszy do działań na rzecz lokalnej społeczności w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych	- Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, - rady osiedla, - Kościoły i zgromadzenia zakonne - organizacje pozarządowe.	Cały rok 2017

#### **Wskaźniki:**

- liczba podmiotów współpracujących przy realizacji Programu,
- liczba przeszkolonych osób z zakresu uzależnień i przemocy,
- liczba wspólnych projektów podejmowanych przez podmioty działające na rzecz rozwiązywania problemów alkoholowych.

#### **PROBLEM V**

Naruszanie prawa na rynku alkoholowym.

#### **Cel:**

Ograniczenie przypadków łamania przepisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałania alkoholizmowi poprzez:

1. Prowadzenie działalności edukacyjnej i szkoleniowej,
2. Podejmowanie działań kontrolnych i interwencyjnych.

**Harmonogram realizacji zadań:**

<b>zadanie</b>	<b>realizator</b>	<b>Termin realizacji</b>
1. Działania kontrolne wobec sprzedawców w zakresie przestrzegania zakazu sprzedaży i podawania napojów alkoholowych osobom niepełnoletnim.	- Wydział Spraw Społecznych i Mieszkaniowych. - Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, - Komenda Miejska Policji	Cały rok 2017
2. Kontrola placówek handlowych i gastronomicznych w zakresie przestrzegania warunków sprzedaży napojów alkoholowych, warunków korzystania z zezwolenia oraz zakazu reklamy.	- Wydział Spraw Społecznych i Mieszkaniowych. - Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, - Straż Miejska	Cały rok 2017
3. Kontrola przestrzegania zakazu spożywania napojów alkoholowych w miejscach publicznych.	- Komenda Miejska Policji - Straż Miejska	Cały rok 2017
4. Zawiadamianie o popełnieniu przestępstwa w stwierdzonych przypadkach sprzedaży alkoholu osobom nieletnim.	- Wydział Spraw Społecznych i Mieszkaniowych. - Komenda Miejska Policji	w miarę potrzeb
5. Szkolenie podmiotów gospodarczych posiadających zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych,	- Wydział Spraw Społecznych i Mieszkaniowych,	w miarę potrzeb
6. Występowanie w charakterze oskarżyciela publicznego w sprawach związanych z naruszeniem warunków sprzedaży napojów alkoholowych, w szczególności sprzedaży alkoholu nieletnim.	- Wydział Spraw Społecznych i Mieszkaniowych	w miarę potrzeb
7. Rozpatrywanie skarg na działalność placówek posiadających zezwolenia.	- Wydział Spraw Społecznych i Mieszkaniowych. - Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, - Straż Miejska	w miarę potrzeb
8. Opiniowanie wniosków o wydanie zezwoleń na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych.	- Wydział Spraw Społecznych i Mieszkaniowych. - Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,	Cały rok 2017
9. Prowadzenie działań interwencyjnych i akcji profilaktyczno - edukacyjnych skierowanych do sprzedawców napojów alkoholowych.	- Wydział Spraw Społecznych i Mieszkaniowych, - Komenda Miejska Policji, - Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, - Straż Miejska,	Cały rok 2017

**Wskaźniki:**

- liczba przeprowadzonych kontroli,
- liczba ujawnionych przypadków naruszania prawa – warunki sprzedaży alkoholu,
- liczba zawiadomień o popełnieniu przestępstwa – sprzedaż alkoholu nieletnim.

#### **IV. Zasady finansowania i realizacji Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2016 rok oraz zasady wynagradzania Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.**

*tab. wysokość środków wydatkowanych na realizację Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych pozyskiwanych z tytułu opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż i podawanie napojów alkoholowych.*

Program	2013 r.	2014 r.	2015 r.	Plan na 2016 r.	Plan na 2017 r.
Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	1.820.411,01	1.877.590,86	1.797.991,92 WSSM 1.509.232,85 WO 57.256,65 CIK 231.502,42	1.885.000,00 WSSM 1.575.737,00 WO 55.827,00 CIK 253.441,00	1.900.000,00 WSSM 1.579.982,00 WO 56.000,00 CIK 264.018,00

Środki nie wykorzystane w danym roku budżetowym, zasilają budżet roku następnego.

##### **1. Zasady realizacji Programu:**

- Zgodnie z ustawą z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu należy do zadań własnych gmin.
- Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2017 r. wynika ze Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2016 – 2025.
- W Programie uwzględnione są cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych określone w Narodowym Programie Zdrowia na lata 2016-2020.
- Cele te będą realizowane z uwzględnieniem konieczności zapewnienia dostępności, zgodnie z koncepcją projektowania uniwersalnego, określoną w art. 2 Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2012 r. poz.1169) oraz potrzebami osób z różnymi niepełnosprawnościami.
- Środki finansowe na realizację zadań zawartych w Miejskim Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Miejskim Programie Przeciwdziałania Narkomanii pochodzą z opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych i określa je Rada Miejska Kalisza w ramach uchwały w sprawie budżetu Kalisza – miasta na prawach powiatu na 2017 rok.
- Koordynacja realizacji Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych należy do zadań Wydziału Spraw Społecznych i Mieszkaniowych Urzędu Miejskiego w Kaliszu, który współpracuje z realizatorami poszczególnych zadań Programu.
- Realizacja Programu odbywa się we współpracy z jednostkami organizacyjnymi miasta, szkołami, policją, sądem, służbą zdrowia, organizacjami pozarządowymi oraz kościołami, związkami wyznaniowymi i osobami fizycznymi (tzw. realizatorami), które posiadają odpowiednie kwalifikacje do realizacji zadań.
- W realizacji Programu mogą uczestniczyć osoby fizyczne i prawne, podmioty o których mowa w art. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie oraz jednostki zaliczane do sektora finansów publicznych, posiadające niezbędną wiedzę, doświadczenie i potencjał kadrowy w zakresie zagadnień objętych Programem. Miasto Kalisz wspiera działania tych podmiotów lub powierza im realizację zadań wynikających z niniejszego Programu.

## **2. Zasady finansowania zadań:**

- Dotacje na realizację zadań w ramach Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych udzielane są po przeprowadzeniu otwartego konkursu ofert, bądź w formie „małych grantów” zgodnie z ustawą o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.
- Pozostałe zadania finansowane są po przeanalizowaniu kosztorysu i zakresu realizacji zadania w oparciu o przepisy ustawy – Prawo zamówień publicznych.
- Wysokość stawki za zadania realizowane w ramach Programu przez osoby fizyczne jest zależna od poziomu kompetencji, wykształcenia i doświadczenia osoby realizującej zadanie, z uwzględnieniem posiadanych stopni i tytułów naukowych, specjalistycznego wykształcenia podyplomowego zgodnego z problematyką zajęć, odbytych staży i superwizji, posiadanych certyfikatów i licencji.
- Ustalenie stawki za realizację zadania następuje z uwzględnieniem dostępności na rynku realizatorów o wymaganych do danego zadania specjalnościach, po przeprowadzeniu negocjacji cen. Stawki najwyższe mogą być stosowane jedynie w szczególnych przypadkach, po uzyskaniu pozytywnej opinii Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
- Podmioty realizujące zadania Programu zobowiązane są do każdorazowego zamieszczania informacji o dofinansowaniu lub finansowaniu zadania z budżetu Miasta Kalisza.

## **2. Zasady wynagradzania członków Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kaliszu:**

- Członkom Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Kaliszu przysługuje wynagrodzenie w wysokości 125 zł za udział w posiedzeniach plenarnych Komisji.
- Przewodniczącemu Komisji przysługuje wynagrodzenie w wysokości 180 zł za przygotowanie i prowadzenie posiedzenia Komisji. W przypadku nieobecności Przewodniczącego wynagrodzenie z tego tytułu przysługuje Wiceprzewodniczącemu Komisji.
- Członkom Komisji przysługuje wynagrodzenie w wysokości 150 zł za udział w posiedzeniach zespołów: ds. kontroli - podsumowanie przeprowadzonych kontroli placówek posiadających zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych, ds. motywowania do leczenia – prowadzenie rozmów motywujących do leczenia, ds. profilaktyki i edukacji – prowadzenie, opiniowanie i kontrola działań z zakresu profilaktyki uzależnień, na podstawie list obecności potwierdzających udział w posiedzeniu zespołu.

## **3. Plan wydatków na realizację zadań z Miejskiego Programu Profilaktyk i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2017 r.**

**PLAN wydatków na 2017 r. - 1.579.982 zł.**

### **§ 4170 – wynagrodzenia bezosobowe: 97.500 zł.**

wynagrodzenia Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych za posiedzenia plenarne i prace zespołów roboczych, wynagrodzenia realizatorów zadań (cały rok): prowadzenie grup terapeutycznych (nie finansowanych przez NFZ) dla osób uzależnionych i współuzależnionych, szkolenia różnych grup zawodowych, realizacja programów profilaktycznych w szkołach i pozaszkolnych strategii profilaktycznych, **realizacja strategii**

**profilaktycznych „Wakacje w mieście”, „Ferie zimowe w mieście”, realizacja programów profilaktycznych w szkołach oraz realizacja innych zadań wynikających z Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.**

**§ 4110 – składki na ubezpieczenia społeczne: 2.000 zł.**

**§ 4120 – składki na fundusz pracy: 500 zł.**

**§ 4190 - nagrody konkursowe: 10.000 zł.**

**Nagrody dla uczestników rajdów, turniejów, konkursów organizowanych w ramach festynów, konkursów plastycznych itp.**

**§ 4210 – zakup materiałów i wyposażenia: 38.000 zł.**

Materiały do przeprowadzenia w Kaliszu kampanii profilaktyczno – edukacyjnych, Kaliskich Dni Trzeźwości, paczki świąteczne dla dzieci z rodzin dysfunkcyjnych, prenumerata czasopism z zakresy profilaktyki i terapii uzależnień, organizacja rajdów dla dzieci z grup ryzyka, artykuły i materiały niezbędne do organizacji konkursów, debat, turniejów, festynów i rajdów rodzinnych o charakterze profilaktycznym, organizacja Kaliskiego Biegu po Zdrowie oraz realizacja innych zadań wynikających z Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

**§ 4270 – zakup usług remontowych: 3.500 zł.**

**§ 4300 – zakup usług pozostałych: 113.982 zł.**

Organizacja Kaliskich Dni Trzeźwości, organizacja i przeprowadzenie strategii profilaktycznych dla dzieci i młodzieży: wakacje w mieście i ferie zimowe, Dzień Dziecka, „Wesoła Choinka”, grup terapeutycznych i warsztatów uzupełniających programy finansowane przez NFZ w ramach zadania: zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej, szkolenia różnych grup zawodowych z zakresu uzależnień i przeciwdziałania przemocy w rodzinie (np. policja, pracownicy socjalni, nauczyciele, członkowie Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Zespołu Interdyscyplinarnego), organizacja Kaliskiego Biegu po Zdrowie, Biegu Urwisa, rajdu „Kalisz świeci” oraz realizacja innych zadań wynikających z Miejskiego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

**§ 4410 – podróże służbowe - krajowe: 10.000 zł.**

**§ 4700 – szkolenia pracowników: 3.000 zł.**

**§ 2360 – dotacje celowe: 1.301.500 zł.**

Realizacja działań rehabilitacyjnych i zapobiegających wykluczeniu społecznemu osób bezdomnych z problemem alkoholowym: schroniska, noclegownia, punkt interwencyjny, ogrzewalnia dla bezdomnych, organizacja obozów terapeutycznych dla osób uzależnionych i współuzależnionych, realizacja działań rehabilitacyjnych i wspierających utrzymanie abstynencji poprzez prowadzenie klubów i świetlicy abstynenckiej, funkcjonowanie punktu konsultacyjnego dla osób doświadczających przemocy w rodzinie i osób uzależnionych, prowadzenie świetlic środowiskowych realizujących pozalekcyjne programy opiekuńczo –wychowawcze z elementami socjoterapii, obozy profilaktyczno–terapeutyczne dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym nie uczestniczących w zajęciach realizowanych w świetlicach środowiskowych realizujących pozalekcyjne programy opiekuńczo–wychowawcze z elementami socjoterapii oraz zadania publiczne o charakterze lokalnym lub regionalnym z zakresu przeciwdziałania alkoholizmowi i przemocy ( tzw. małe granty).